

Liikuvus Euroopas

Sotsiaalkindlustusõigused
Slovaki Vabariigis

Euroopa Komisjon

Liikuvus Euroopas

(Euroopa Liidus, Euroopa Majanduspiirkonnas ja Šveitsis)

Sotsiaalkindlustusõigused Slovaki Vabariigis

Seisuga 30. mai 2006

Euroopa Komisjon

Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraat

Üksus E.3

Euroopa Komisjon ega ükski komisjoni nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas trükises sisalduva teabe kasutamise eest.

Märkus:

Käesolev brošüür põhineb Slovaki Vabariigi poolt 30. mail 2006 esitatud andmetel. Seetõttu tuleb veenduda, et liikmesriigi õigusakte ei ole hiljem muudetud ning et esitatud teave on tänaseni kehtiv. Selleks pöörduge pädevate ametkondade ja asutuste poole, kelle kontaktandmed on esitatud punktis 3 „Asutuste kontaktandmed ja kasulikud veebilehed“.

**Europe Direct on teenus,
mis aitab leida vastused
Euroopa Liiduga seotud küsimustele**

Tasuta infotelefon: (*)

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Mõned mobiilsideoperaatorid ei võimalda helistamist 00 800 numbritele või võtavad neile helistamise eest kõnetasu.

Euroopa Liidu kohta leiab palju muud teavet Internetist Euroopa serveri veebilehtedelt (<http://europa.eu>).

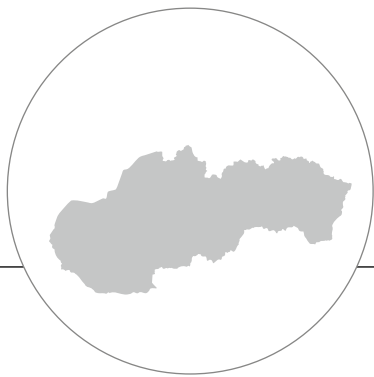
© Euroopa ühendused, 2009

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Bibliograafilised andmed on esitatud väljaande lõpus.

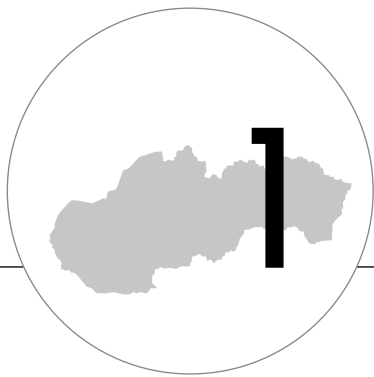
Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus, 2009

ISBN 92-79-04161-4

Sisukord

1. Üldteave.....	5
1.1. Kindlustusliigid	5
1.2. Liitumine	6
2. Sotsiaalkindlustuse liigid.....	9
2.1. Haigus-, sünnitus- ning samaväärsed isadushüvitised	9
2.1.1. Mitterahalised haigushüvitised.....	9
2.1.2. Rahalised haigushüvitised.....	9
2.1.3. Päevaraha.....	9
2.1.4. Hooldustoetus.....	10
2.1.5. Kompensatsioonitoetus.....	10
2.1.6. Emadustoetus.....	11
2.2. Tööõnnetus- ja kutsehaigushüvitised	12
2.3. Matusetoetused	13
2.4. Invaliidsushüvitised	13
2.5. Vanadus- ja toitjakaotushüvitised	13
2.5.1. Vanadushüvitised.....	13
2.5.2. Toitjakaotushüvitised.....	15
2.6. Töötushüvitised	16
2.7. Eelpensionihüvitised	17
2.8. Perehüvitised	18
2.8.1. Maksmise tingimused.....	18
2.8.2. Erinevate peretoetuste taotlemine ja suurus.....	18
2.9. Mitteosamakselised rahalised erihüvitised	19
2.9.1. Maksmise tingimused.....	19
2.9.2. Hüvitiste maksmine ja suurus.....	19
3. Asutuste kontaktandmed ja kasulikud veebilehed.....	21

Üldteave

1.1. Kindlustusliigid

Slovaki Vabariigi sotsiaalkindlustussüsteem hõlmab järgnevaid kindlustusliike: haiguskindlustus, sotsiaalkindlustus, kogumispension; ülejäänud süsteemi moodustavad riigi makstavad perehüvitised ja sotsiaalabi.

Haiguskindlustust ja arstiabi reguleerivad:

- sotsiaalkindlustust käsitlev seadus nr 580/2004, mis muudab ja täiendab kindlustust käsitlevat seadust nr 95/2002 koos muudatustega, mis muudab ja täiendab teisi seadusi,
- haiguskindlustust ja arstiabi käsitlev seadus nr 581/2004, mis muudab ja täiendab teisi seadusi,
- arstiabi ja arstiabi andmisega seotud teenuseid käsitlev seadus nr 576/2004, mis muudab ja täiendab teisi seadusi,
- ja seadus nr 577/2004, mis kehtestab määrad, mille ulatuses üldine haiguskindlustussüsteem hüvitab arstiabi ja arstiabi andmisega seotud teenused.

Arstiabi andmisega seotud hüvitised hõlmavad mitterahalisi hüvitisi, mida annavad meditsiiniteenuste osutajad (kooskõlas meditsiiniteenuste osutajaid, tervishoiutöötajaid ja tervishoiutöötajate kutseühendusi käsitleva seadusega nr 578/2004, mis muudab ja täiendab teisi seadusi) Tervishoiu järelevalve ameti ja Slovaki Vabariigi tervishoiuministeeriumi järelevalve all.

Arstiabiks loetakse igasugust mitterahalist hüvitist, mida antakse kohustusliku sotsiaalkindlustuse raames (antud juhul kohustusliku haiguskindlustuse raames) ja mis ei kuulu erameditsiini valdkonda, kus patsient peab tasuma ravikulud otse arstile.

Mitterahalised hüvitised hõlmavad peamiselt ravikuure, meditsiiniprotseduure, ravimeid, meditsiinilisi abivahendeid, dieettoite ja kümbelravi, kui neid kasutatakse ravi eesmärgil, tervisehäirete ennetamiseks, valu leevendamiseks, haiguste ennetamiseks, diagnoosimiseks ja raviks, taastusraviks jne.

Kohustuslik haiguskindlustussüsteem katab meditsiiniteenuste osutajate antud arstiabi kulud ulatuses, mis on kehtestatud seadusega nr 577/2004, mis käsitleb arstiabi hüvitamise määra kohustuslikust haiguskindlustu-

sest ja arstiabi andmisega seotud teenuste ulatust. Seda süsteemi haldab praegu viis haiguskindlustuskassat: *Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s.* (AS Üldine Haiguskindlustus), *Spoločná zdravotná poisťovňa, a.s.* (AS Ühine Haiguskindlustus), *Apollo zdravotná poisťovňa, a.s.* (AS Apollo Haiguskindlustus), *Dôvera zdravotná poisťovňa, a.s.* (AS Dôvera Haiguskindlustus), *Union zdravotná poisťovňa, a.s.* (AS Union Haiguskindlustus), *Európska zdravotná poisťovňa, a.s.* (AS Euroopa Haiguskindlustus).

Sotsiaalkindlustust reguleerib seadus nr 461/2003 sotsiaalkindlustuse kohta (edaspidi sotsiaalkindlustusseadus), mis hõlmab kõiki palgatöötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid, välja arvatud isikud, kes töötavad riiklikus politseiorganisatsioonis, Slovakkia luureteenistustes, riiklikus julgeolekuametis, vangla- või kohtuametnikuna, raudteepolitseis, tollis või elukutselise sõjaväelasena (kaadrisõjaväelasena).

Politseinikele, kaadrisõjaväelastele ja sõjaväelase kutse omandajatele kehtestati spetsiaalne sotsiaalse kaitse skeem seadusega nr 328/2002 sõjaväelaste ja politseinike sotsiaalse kaitse kohta, mis muudab ja täiendab teisi seadusi ning mis on muudetud teiste seadustega. Sõjaväelaste ja politseinike sotsiaalse kaitse eriskeem katab üksnes füüsilisi isikuid, kes töötavad Slovaki Vabariigi relvajõududes või relvastatud struktuurides.

Üks peamisi tingimusi nende organisatsioonidega liitumiseks on Slovakkia kodakondsus. Sealjuures ei tohi Slovakkia sõjaväelasel või politseinikul olla samal ajal teise riigi kodakondsust. See tingimus ei laiene muidugi sõjaväelase või politseiniku surma korral tema pereliikmetele ega puuduta nende õigust toitjakaotuspensionile (lesepension, orvpension), nende kodakondsus ei mõjuta kuidagi nende õigusi.

Sotsiaalkindlustusseadusega kehtestatud sotsiaalkindlustussüsteem hõlmab:

- **haiguskindlustust**, mis on kindlustus sissetuleku kaotuse või vähenemise vastu, kui see on tingitud tervislikest põhjustest, ja mis tagab sissetuleku ajuti- se töövõimetus, raseduse või lapse sünni korral;
- **pensionikindlustust**, mis hõlmab järgnevaid hüvitisi:

1. vanaduskindlustus, mis tagab eakatele sissetuleku ja nende surma korral toitjakaotuspensioni nende pereliikmetele;
 2. invaliidsuskindlustus, millest makstakse pensioni kindlustatu pikaajalistest tervisehäiretest tingitud täieliku või osalise võimetuse korral teha palgatööd või tegutseda füüsilisest isikust ettevõtjana, samuti kindlustatu surma korral;
- **tööõnnetuskindlustus**, mis katab tööõnnetusest, tööülesannete täitmisel saadud vigastusest (alljärgnevas võrdsustatud tööõnnetusega) või kutsehaigusest tingitud tervisekahjustusi ja surmajuhtumeid;
 - **tagatistfond** juhuks, kui tööandja ei suuda täita töövõtja ees võetud kohustusi või ei ole maksnud vanaduskindlustusmaksleid põhipensionifondi;
 - **töötuskindlustus** töötusest tingitud sissetulekukaotuse puhuks, et tagada palgatöö kaotuse korral sissetulek.

Rahalisi sotsiaalkindlustushüvitisi haldab sotsiaalkindlustuskassa, mis on riiklik haldusasutus. Sotsiaalkindlustussüsteemi reguleerivate õigusaktide rakendamine kuulub Slovaki Vabariigi töö-, sotsiaal- ja perekonnaministeeriumi pädevusse; ministeerium ei sekku siiski otseselt sotsiaalkindlustuskassa tegevusse, kelle pädevusse kuulub sotsiaalhüvitiste maksmine. Sotsiaalkindlustuse eest vastutava ametkonnana on sotsiaalkindlustuskassa vahendajaks erinevate asjassepuutuvate asutuste ja õigustatud isikute vahel, samuti suhetes Euroopa Liidu liikmesriikide, EMP ja Šveitsi asutustega.

Kohustuslik pensionikindlustus põhineb Slovaki Vabariigis kahel sambal:

- **kohustuslik vanaduskindlustus**, kindlate osamaksetega kindlustusskeem, mida rahastatakse ümberjagamise põhimõttel ja mida haldab Sotsiaalkindlustuskassa kooskõlas 1. jaanuaril 2004 rakendunud sotsiaalkindlustusseadusega,
- **kohustuslik kogumispension**, kindlate hüvitistega skeem, mida rahastatakse kogumise põhimõttel ja mida haldavad eraõiguslikud pensionihaldusettevõtted vastavalt 1. jaanuaril 2005 rakendunud kogumispensionit käsitlevale seadusele nr 43/2004, mis muudab ja täiendab teisi seadusi. Kogumispension seisneb säästude kogumises eraisiku arvele, et tagada koos sotsiaalkindlustusseaduses ette nähtud vanaduskindlustusega sissetulek kindlustatule tema pensionil oleku ajaks või kindlustatu surma korral tema pereliikmetele.

Riiklik sotsiaalabi kuulub Slovaki Vabariigi töö-, sotsiaal- ja perekonnaministeeriumi haldusalasse ja seisneb peamiselt perekondadele makstavates rahalistes hüvitistes. Slovaki Vabariigis praegu riikliku sotsiaalabisüsteemi raames ette nähtud hüvitised on surmatoetus (surmatoetust käsitlev seadus nr 238/1998 koos muudatustega) ja pere-toetused. Peretoetusi reguleerivad järgnevad seadused:

- teisi seadusi muudev seadus nr 235/1998 koos muudatustega, mis käsitleb sünnitoetust, eritoetust kolme ja enama mitmiku sünni puhuks ning eritoetust vanematele, kellel on kahe aasta jooksul sündinud korduvalt mitmikud;
- vanematoetust käsitlev seadus nr 280/2002 koos muudatustega;
- lapsetoetust käsitlev seadus nr 600/2003 koos muudatustega;
- lapse perekonnas hooldamise toetust käsitlev seadus nr 627/2005 koos muudatustega.

Hüvitisi makstakse töö-, sotsiaal- ja perekonnaameti kohalike büroode vahendusel töö-, sotsiaal- ja perekonnaasjade peameti järelevalve all.

Ülalpeetava lapse maksukrediit kuulub Slovaki Vabariigi rahandusministeeriumi haldusalasse ja seda antakse maksuameti kaudu.

Sotsiaalabi seisneb rahalistes ja mitterahalistes hüvitistes (mis ei kuulu määruste nr 1408/71 ja 883/04 rakendusalasse), mille väljamaksmist vahendavad riiklikud haldusasutused (Slovaki Vabariigi töö-, sotsiaal- ja perekonnaministeeriumi ning tervishoiuministeeriumi haldusalas) või kohalikud omavalitsused. Abiraha makstakse tõsistes majandusraskustes olevatele isikutele ja füüsilise puudega isikutele. Abiraha jagamist korraldavad riiklikud haldusasutused, eelkõige töö-, sotsiaal- ja perekonnaameti bürood, kohalikud omavalitsused ning mõned mitteriiklikud organisatsioonid (kolmas sektor).

1.2. Liitumine

Haiguskindlustus ja vanaduskindlustus on kohustuslikud järgnevatele isikute kategooriatele:

- **palgatöötajad**, kelle töökoht asub Slovaki Vabariigi territooriumil või tööandja määratud perioodil sellest väljaspool, kui Slovaki Vabariigi seaduste suhtes ülimuslikud rahvusvahelised lepingud ei näe ette teistsugust kindlustusskeemi. Palgatöötaja juriidilise staatuse tekkimine või kadumine on palgatöötaja kindlustuskohustuse tekkimise või kadumise juriidiline alus.
- **füüsilisest isikust ettevõtjad** (edaspidi FIE-d), kelle otsene või kaudne sissetulek ettevõtlusest või muust iseseisvast majandustegevusest, nii nagu need on defineeritud tulumaksuseadustikus, on suurem kui 12-kordne minimaalne kuupalk täisajaga töö eest. FIE haigus- ja pensionikindlustuskohustuse tekkimise või kadumise juriidiline alus on tema ettevõtlusest või muust iseseisvast majandustegevusest saadava otsese või kaudse sissetuleku suurus. Eelmise kalendriaasta tulud deklareeritakse üldiselt jooksva aasta 1. juuliks.

NB! Haiguskindlustusega liitumise kohustus ei laiene füüsilistele isikutele, kes saavad vanaduspensioni, eelpensioni või invaliidsuspensiooni 70%-se või suurema töövõimetuse määra eest.

Muud isikud, kellele on vanaduskindlustusega liitumine kohustuslik

1. Slovaki Vabariigis elavad füüsilised isikud, kes hoolitsevad täisajaga samuti alaliselt Slovaki Vabariigis elava alla 6-aastase lapse eest, kui nad ei ole kindlustatud palgatöötajate või FIE-dena, ei saa eelpensioni ega invaliidsuspensiooni ega ole jõudnud seaduslikku pensioniikka. Nad peavad esitama pädevale asutusele nõuetekohase taotluse pensionikindlustusega liitumiseks.
2. Alaliselt Slovaki Vabariigis elavad füüsilised isikud, kes hoolitsevad täisajaga samuti alaliselt Slovaki Vabariigis elava tõsiste tervisehäiretega üle 6- ja alla 18-aastase lapse eest, kui nad ei ole kindlustatud palgatöötajate või FIE-dena või eelpool punktis 1 käsitletud korras, ei saa eelpensioni ega invaliidsuspensiooni ega ole jõudnud seaduslikku pensioniikka. Nad peavad esitama pädevale asutusele nõuetekohase taotluse pensionikindlustusega liitumiseks.
3. Alaliselt Slovaki Vabariigis elavad füüsilised isikud, kes saavad rahalist hooldustoetust kehtivate õigusaktidega sätestatud maksimaalse 12-aastase perioodi jooksul, ei ole kindlustatud palgatöötajate või FIE-dena või eelpool punktides 1 ja 2 käsitletud korras, ei saa eelpensioni ega invaliidsuspensiooni ega ole jõudnud seaduslikku pensioniikka. Nad peavad esitama pädevale asutusele nõuetekohase taotluse pensionikindlustusega liitumiseks.
4. Enne pensioniikka jõudmist või eelpensioni määramist invaliidsuspensiooni saavad füüsilised isikud, samuti füüsilised isikud, kes saavad tööõnnetuspensioni seaduse nr 46i/2003 paragrahvi 88 alusel sotsiaalkindlustuse kohta enne pensioniikka jõudmist või eelpensioni määramist.

Õnnetuskindlustus on kohustuslik

kõigile tööandjaile, kes annavad tööd vähemalt ühele isikule töölepingu või mis tahes muu töökokkuleppe alusel.

Töötuskindlustus on kohustuslik

kõigile palgatöötajatele, kellele on kohustuslik haiguskindlustus.

Töötuskindlustus ei kehti seaduses loetletud isikutele (näiteks teatavates avalikes teenistustes töötavad riigitöötajad, prokurörid, tuletõrjujad ja päästetöötajad, kellel on õigus teenistuspensionile vastavalt sõjaväelaste ja politseinike sotsiaalset kaitset käsitleva ning teisi seadusi muutva ja täiendava seaduse nr 328/2002 artiklile 38), vabaduskaotuslikku karistust kandvatele isikutele, kes

töötavad või teevad töid, ega füüsilistele isikutele, kes saavad pensioni, eelpensioni või invaliidsuspensiooni 70%-se või suurema töövõimetuse määra eest.

Füüsilised isikud, kellele liitumine on vabatahtlik

Haigus-, vanadus- ja töötuskindlustusega võivad vabatahtlikult liituda kõik 16-aastaseks saanud füüsilised isikud, kes on Slovaki Vabariigi alalised elanikud või elavad seal ajutise või alalise elamisloa alusel. Vabatahtliku liitumise staatus jõustub liitumisdokumentide esitamise päevast ja lõpeb kindlustatu nimekirjast kustutamise või kustutamistaotluse esitamise päeval.

Isikud, kellele kogumispension on kohustuslik

Kogumispensioni süsteem on kohustuslik kõigile füüsilistele isikutele, kes on liitunud vanaduskindlustusega hiljem kui **30. juunil 2006**, ei ole **kunagi** enne 1. jaanuari 2005 olnud sotsiaalkindlustuskassa juures pensionikindlustusega liitunud (näiteks välismaalastest töötajad, kes tulevad Slovaki Vabariiki tööle) ja kes on:

- palgatöötajad,
- FIE-d, kellele on pensionikindlustusega liitumine kohustuslik,
- alaliselt Slovaki Vabariigis elavad füüsilised isikud, kes hoolitsevad täisajaga samuti alaliselt Slovaki Vabariigis elava alla 6-aastase lapse eest,
- alaliselt Slovaki Vabariigis elavad füüsilised isikud, kes hoolitsevad täisajaga samuti alaliselt Slovaki Vabariigis elava pikaajaliste tõsiste tervisehäiretega üle 6-aastase lapse eest,
- alaliselt Slovaki Vabariigis elavad füüsilised isikud, kes on kohustatud liituma vanaduskindlustusega hooldustoetuse saamise tõttu,
- vabatahtlikult vanaduskindlustusega liitunud isikud.

Sotsiaalkindlustusmaksete maksmine

Haigus-, vanadus- ja invaliidsuskindlustusmaksleid maksavad:

- palgatöötajad,
- tööandjad,
- FIE-d, kellele on liitumine kohustuslik,
- vabatahtlikult liitunud isikud.

Riik maksab vanadus- ja invaliidsuskindlustuse maksleid füüsilistele isikute eest, keda on käsitletud eelpool paragrahvi „Muud isikud, kellele liitumine vanaduspensioniga on kohustuslik“ lõikudes 1 kuni 3.

Sotsiaalkindlustuskassa maksab vanaduskindlustuse maksleid invaliidsuspensiooni või tööõnnetuspensioni saavate füüsilistele isikute eest, kuni nad jõuavad pensioniikka või hakkavad saama eelpensioni.

Invaliidsuskindlustuse makseid ei pea maksma pensioniikka jõudnud vanaduskindlustusega liitunud isikud, eelpensioni saavad isikud ja invaliidsuspensiooni saavad isikud, kelle töövõimetuse määr on vähemalt 70%. Samamoodi ei pea tööandja maksma oma osa invaliidsuskindlustuse maksetest töötajate eest, kes on liitunud vanaduskindlustusega ja jõudnud pensioniikka või saavad eelpensioni või invaliidsuspensiooni 70%-se või suurema töövõimetuse määra eest.

Õnnetuskindlustuse makseid peavad maksma tööandjad.

Töötuskindlustuse makseid maksavad:

- palgatöötajad,
- tööandjad,
- vabatahtlikult liitunud.

Solidaarsusreservi makseid maksavad:

- tööandjad,
- FIE-d, kellele on kohustuslik liitumine vanaduskindlustusega,
- vabatahtlikult vanaduskindlustusega liitunud isikud,
- riik.

Palgatöötajate haigus-, vanadus- ja töötuskindlustuse makseid maksavad nende nimel tööandjad.

Haigus-, vanadus- ja töötuskindlustusmaksete osa, mille peab maksma töötaja, arvab tööandja tema palgast maha.

Kogumispensioni maksete maksmine

Kogumispensioni makseid maksavad:

- tööandjad oma töötajate eest,
- FIE-d, kellele on kogumispensioniga liitumine kohustuslik,
- vabatahtlikult kogumispensioniga liitunud isikud.

Riik maksab kogumispensioni makseid isikute eest, kelle eest ta maksab vanaduskindlustusmakseid. Sotsiaalkindlustuskassa maksab kogumispensioni makseid isikute eest, kellele ta maksab invaliidsus- või tööõnnetuspensiooni, kui need füüsilised isikud olid liitunud kogumispensioniga enne, kui neil tekkis õigus neid pensione saada.

Füüsilise isiku sotsiaalkindlustusnumber (sünninumber)

Kõik taotlused, avaldused või dokumendid, mille isik sotsiaalkindluskassale esitab, peavad olema varustatud isiku sotsiaalkindlustusnumbriga. Kui ei ole määratud teisiti, vastab isiku sotsiaalkindlustusnumber tema sünninumbri. Numbriga kasutamise eesmärk on kiirendada suhtlemist ametiasutustega ja vähendada eksimisohtu.

Sotsiaalkindlustuse liigid

2.1. Haigus-, sünnitus- ning samaväärsed isadushüvitised

2.1.1. Mitterahalised haigushüvitised

→ Rahastamistingimused

Mitterahalisi haigushüvitisi saavad kindlustatud meditsiiniteenuste kujul, mida rahastatakse osaliselt kohustuslikest kindlustusmaksetest ja osaliselt riigieelarvest.

→ Tingimused hüvitistesasaamiseks

Mitterahalisi hüvitisi annavad lepingulised meditsiiniteenuste osutajad haiguskindlustuskassaga sõlmitud lepingu alusel. Riiklik haiguskindlustussüsteem katab üksnes lepinguliste asutuste või arstide osutatud teenused.

Kodanikud võivad raviarsti vabalt valida, tingimusel, et viimasel on leping mõne haiguskindlustuskassaga. Esimesel visiidil sõlmib kindlustatu raviarstiga vaikiva ravigokkuleppe vähemalt kuueks kuuks.

→ Hüvitiste suurus

Mitterahaliste haigushüvitiste skeem ei hõlma rahalisi väljamakseid.

Patsiendi omaosalus mitterahalise hüvitisena (kolmanda rahastaja süsteemi alusel) saadud arstiabi kuludes on:

- 60 SKK-d vältimatu arstiabi eest,
- 5 SKK-d iga retsepti või ettekirjutuse eest,
- 2 SKK-d iga meditsiinitranspordi kilomeetri eest.

Ravimid, meditsiinilised abivahendid ja dieettoidud hüvitab riiklik haiguskindlustussüsteem olenevalt juhtumist kas täielikult või osaliselt.

2.1.2. Rahalised haigushüvitised

→ Üldtingimused hüvitiste saamiseks

Palgatöötajatel on õigus rahalistele haigushüvitistele, kui nad:

- täidavad nimetatud haigushüvitiste saamise tingimused haiguskindlustuse kestmise ajal või pärast selle lõppemist ravi või õiguste säilimise ajal;
- saavad töövõimetusel tingitud mittetöötamise, kehtivate seadustega määratud pereliikmete ringi kuuluva isiku hooldamise, alla 10-aastase lapse täisajaga hooldamise, emaduspuhkuse või lapse perekonda hooldamisele võtmise ajal sissetulekut, mis on väiksem kui haiguskindlustusmaksete arvutamiseks kehtestatud alammäär.

Kohustuslikult haiguskindlustusskeemiga liitunud FIE-del ja sellega vabatahtlikult liitunud füüsilistel isikutel on õigus rahalistele haigushüvitistele, kui nad:

- täidavad nimetatud haigushüvitiste saamise tingimused haiguskindlustuse kestmise ajal või pärast selle lõppemist ravi või õiguste säilimise ajal;
- on hüvitisele õiguse tekkimise kuu viimasel päeval tasunud oma haiguskindlustusmaksed kogu perioodi eest alates (kohustuslikust või vabatahtlikust) liitumisest kuni hüvitisõiguse tekkimisele eelneva kalendrikuu viimase päevani.

→ Rahalised haiguskindlustushüvitised

Haiguskindlustus hõlmab järgnevat nelja hüvitist:

- päevaraha,
- hooldustoetus,
- kompensatsioonitoetus,
- emaduspuhkuse toetus.

2.1.3. Päevaraha

→ Maksmise tingimused

Palgatöötajal on õigus päevarahale, kui ta puudub ajutiselt töölt haiguse või õnnetuse tagajärjel või kui ta on karantiinis (neid juhtumeid on käsitletud allpool).

Palgatöötaja õigus päevarahale:

- tekib alates ajutise töövõimetusel 11. päevast,

- lõpeb ajutise töövõimetuse lõpule järgneval päeval või päeval, mil isik hakkab saama pensioni, eelpensioni või invaliidsuspensiooni 70%-se või suurema töövõimetuse määra eest. Päevaraha ei maksta siiski mingil juhul kauem kui 52 nädalat alates ajutise töövõimetuse tekkimisest.

Kohustuslikult haiguskindlustusega liitunud FIE-del ja vabatahtlikult liitunud isikutel on samuti õigus päevarahale, kui nad tunnistatakse ajutiselt töövõimetuks.

Vabatahtlikult haiguskindlustusega liitunud isikutele kehtib siiski üks lisatingimus: nad peavad töövõimetusele eelneva kahe aasta jooksul olema olnud vabatahtlikult haiguskindlustusega liitunud vähemalt 270 päeva.

Kohustuslikult haiguskindlustusega liitunud FIE-de ja vabatahtlikult liitunud isikute õigus päevarahale:

- tekib ajutise töövõimetuse 1. päeval,
- lõpeb ajutise töövõimetuse lõpule järgneval päeval või päeval, mil isik hakkab saama pensioni, eelpensioni või invaliidsuspensiooni 70%-se või suurema töövõimetuse määra eest. Päevaraha ei maksta kauem kui 52 nädalat alates ajutise töövõimetuse tekkimisest.

→ Päevaraha maksmine ja suurus

Palgatöötajad saavad päevaraha iga kalendripäeva eest. Hüvitise suurus on 55% nende päevasest põhipalgast.

Kohustuslikult liitunud FIE-d ja vabatahtlikult liitunud isikud saavad päevaraha iga kalendripäeva eest.

Päevaraha suurus on:

- ajutise töövõimetuse esimesel kuni kolmandal päeval: **25%** nende kindlustusmaksete arvutamise aluseks olevast päevasissetulekust,
- alates ajutise töövõimetuse neljandast päevast: **55%** nende kindlustusmaksete arvutamise aluseks olevast päevasissetulekust.

Päevaraha ei maksta samal ajal emadustoetusega.

2.1.4. Hooldustoetus

Hooldustoetuse maksmise tingimused

Hooldustoetuse saamiseks peab kindlustatu (olgu palgatöötaja, FIE või vabatahtlikult liitunud isik) täitma ühe järgnevatest tingimustest:

- hoolditsemise abikaasa, lapse, oma otseliini üleneja sugulase või abikaasa otseliinis üleneja sugulase eest, kes vajab tervisliku seisundi tõttu pidevalt kõrvalist abi. See vajadus peab olema tõendatud arstitõendiga.

või

- hoolditsemise alla 10-aastase lapse eest ühel järgnevatest juhtudest:
 - laps on pandud karantiini,

- kool või koolieelne asutus, kus laps käib, on pädevate organite poolt suletud või karantiini pandud,
- lapse eest tavaliselt hoolditsev füüsiline isik on haige või karantiinis või viibib sünnitusel ravisutuses ega saa seetõttu oma kohustust täita.

→ Hooldustoetuse maksmine ja suurus

Hooldustoetust makstakse iga kalendripäeva eest alates esimesest päevast, mil tekib vajadus hooldada seadustes loetletud sugulast või hoolditsemise alla 10-aastase lapse eest. Toetuse suurus on 55% haiguskindlustusmaksete arvutamise aluseks olevast päevasissetulekust.

→ Hooldustoetuse saamise õiguse tekkimine ja lõpp

Kindlustatu õigus hooldustoetusele jõustub esimesel päeval, mil tekib vajadus füüsilist isikut hooldada või alla 10-aastase lapse eest hoolditsemise, ja lõpeb selle vajaduse kadumise päeval. Kindlustatule ei maksta hooldustoetust kauem kui kümme päeva.

Sotsiaalkindlustusseadus sätestab ka, et igal sugulase hooldamise või alla 10-aastase lapse eest hoolditsemise juhtumil makstakse hooldustoetust ainult üks kord ja ainult ühele õigustatud isikule.

Kindlustatu ei saa hooldustoetust päevade eest, mil ta saab üht järgnevatest hüvitistest:

- ajutise töövõimetuse tõttu saamata jäänud sissetuleku hüvitist,
- päevaraha,
- maduspuhkuse toetust.

2.1.5. Kompensatsioonitoetus

Kompensatsioonitoetus on sotsiaalkindlustusseadusega ette nähtud ainult palgatöötajatest naistele. Naistel, kes on FIE-d või vabatahtlikult liitunud, ei ole kompensatsioonitoetusele õigust, sest teisele ametikohale üleviimine ei oma tähendust väljaspool töö- ja ettevõtlusalaseid õigusakte.

→ Kompensatsioonitoetuse maksmise tingimused

Palgatöötajast naisel on õigus kompensatsioonitoetusele, kui ta raseduse ajal või lapse sünnile järgneva üheksa kuu jooksul viiakse ettevõttesiseselt üle teisele töökohale põhjusel, et tema tavaline töö:

- on kehtivate seaduste või eeskirjadega keelatud rasedatele või vähem kui üheksa kuu eest sünnitanud naistele või
- on tunnistatud arstitõendiga tema või lapse tervisele potentsiaalselt ohtlikuks,
- ja kui tema sissetulek on pärast üleviimist väiksem kui enne.

→ Kompensatsioonitoetuse maksmine

Kompensatsioonitoetust makstakse iga kalendrikuu eest, kaasa arvatud üleviimise alguse ja lõpu kuud, kui muutus leiab aset kuu keskel.

Raseduse ajal lõpeb kompensatsioonitoetuse maksmine emaduspuhkuse algamise päeval ja jätkub pärast selle lõppu. Kompensatsioonitoetust ei maksta mingil juhul kauem kui 9 kuud pärast sünnitust.

→ Kompensatsioonitoetuse suurus

Kompensatsioonitoetus moodustab 55% teisele töökohtale üleviimise eelse haiguskindlustusmaksete arvutamise aluseks oleva palga ja selle järgse haiguskindlustusmaksete aluseks oleva palga vahest.

2.1.6. Emadustoetus

→ Maksmise tingimused

Igal kindlustatud naisel, olgu palgatöötajal, FIE-I või vabatahtlikult liitunud, kes on rase või hoolitseb vastsündinu eest, on õigus saada emaduspuhkuse toetust, kui ta on olnud kahe aasta jooksul enne lapse sündi või lapse hooldama hakkamist vähemalt 270 päeva haiguskindlustusega liitunud.

→ Emadustoetuse õiguse tekkimine, kestus ja lõppemine

Kindlustatud naisel on õigus emadustoetusele alates kuuendast nädalast enne arsti määratud eeldatavat sünnitustähtaega; erandkorras võidakse toetust hakata maksuma kaheksanda nädala alguses.

Enneaegse sünnituse korral hakatakse toetust maksuma sünnituse päeval. Emadustoetusele maksmine lõpeb 28 nädalat pärast selle algamist.

Kindlustatud naistel, kes on sünnitanud korraga kaks või rohkem last ja hooldavad neist vähemalt kahte, samuti neil kindlustatud naistel, kes kasvatavad oma lapsi üksi, on õigus emaduspuhkuse toetusele kuni **37. nädala** lõpuni alates toetuse maksmise algusest.

Sünnitanud kindlustatu emadustoetuse kestus ei tohi olla lühem kui 14 nädalat alates toetuse maksmise algusest ning see ei tohi lõppeda enne kuuenda nädala lõppu pärast sünnitust. Need kaks tingimust peavad olema täidetud samal ajal.

Kindlustatul, kes on võtnud lapse hooldamisele, on õigus emadustoetusele alates lapse hooldusõiguse üleandmise päevast.

Kindlustatul, kes on võtnud lapse eestkoste alla, on õigus emadustoetusele 22 nädala jooksul alates lapse hooldusõiguse üleandmisest või kuni lapse 8-kuuseks saamiseni, tingimusel, et ta on olnud haiguskindlustusega liitunud

vähemalt 270 päeva hooldusõiguse üleandmisele eelneva kahe aasta jooksul.

Kindlustatul, kes on võtnud hooldamisele kaks või rohkem last, on õigus emadustoetusele 31 nädala jooksul alates lapse hooldusõiguse üleandmisest või kuni lapse 8-kuuseks saamiseni, tingimusel, et ta on olnud haiguskindlustusega liitunud vähemalt 270 päeva laste hooldusõiguse üleandmisele eelneva kahe aasta jooksul.

→ Emaduspuhkuse toetuse maksmine ja suurus

Emaduspuhkuse toetusele on õigus kõigil kolmel kindlustatute kategoorial, see tähendab palgatöötajatel, FIE-del ja vabatahtlikult liitunudel.

Toetust makstakse iga kalendripäeva eest ja selle suurus on 55% haiguskindlustusmaksete arvutamise aluseks olevast päevasissetulekust.

Haiguskindlustusmaksete arvutamise aluseks olev sissetulek

Haiguskindlustusmaksete arvutamise aluseks oleva sissetuleku all mõeldakse **kindlustatu makstud haiguskindlustusmaksete arvutamise aluseks olnud** deklareeritud sissetulekut referentsperioodil väljendatuna ajaühikutes, mida kasutatakse hüvitise arvestamisel (enamasti üks kalendripäev).

→ Maksed

Referentsperiood haiguskindlustusmaksete arvutamiseks

Referentsperiood on sama kõigile kolmele kindlustatute kategooriale.

Referentsperiood haiguskindlustusmaksete arvutamiseks **vastab põhimõtteliselt kalendriaastale, mis eelneb selle põhjuse ilmnemise aastale, mis tingis ajutise töövõimetuse**, vajaduse hooldada sugulast või hoolitseda alla 10-aastase lapse eest, raseda teisele tööle üleviimise või õiguse emaduspuhkuse toetusele.

→ Töövõimetuse tõttu saamata jäänud sissetuleku hüvitis

Seadus nr 462/2003 koos muudatustega, mis käsitleb palgatöötajate sissetuleku säilitamist ajutise töövõimetuse korral ning mis muudab ja täiendab teisi seadusi, reguleerib saamata jäänud sissetuleku hüvitise maksmist palgatöötajatele nende ajutise töövõimetuse kümnel esimesel päeval. Ajutise töövõimetuse tõttu saamata jäänud sissetuleku hüvitist (edaspidi saamata jäänud sissetuleku hüvitis) rahastab tööandja oma vahenditest.

Saamata jäänud sissetuleku hüvitisele on õigus kõigil palgatöötajatel, kes on tunnistanud haiguse või õnnetuse tagajärjel ajutiselt töövõimetuks või pandud karantini ja kes vastavad muudele seadustes nõutavatele tingimustele.

Saamata jäänud sissetuleku hüvitise suurus arvutatakse, lähtudes **referentsperioodist ja haiguskindlustusmaksete arvutamise aluseks olevast päevapalgast**, mis on defineeritud samamoodi nagu eelpool käsitletud haigus hüvitiste puhul.

Saamata jäänud sissetuleku hüvitis on:

- **25%** haiguskindlustusmaksete aluseks olevast päevapalgast ajutise töövõimetuse esimesel kolmel päeval;
- **55%** haiguskindlustusmaksete aluseks olevast päevapalgast alates ajutise töövõimetuse neljandast päevast.

Saamata jäänud sissetuleku hüvitis võib moodustada aluseks olevast palgast suurema protsendi, juhul kui seda nõuab kollektiivleping, mis on sõlmitud kooskõlas kehtivate seadustega. See protsent ei tohi olla siiski suurem kui 80%.

Tööandja peab maksma saamata jäänud sissetuleku hüvitist samaks tähtpäevaks nagu palku, honorare, preemiaid, tasusid ja kõiki muid töötasu vorme, sealjuures hiljemalt sellele kuule järgneva kalendrikuu viimaseks päevaks, mille eest hüvitist makstakse.

Kõiki töötaja ja tööandja vahelisi vaidlusi saamata jäänud sissetuleku hüvitise pärast lahendavad pädevad kohtud.

2.2. Tööõnnetus- ja kutsehaigus hüvitised

Õnnetuskindlustus on kohustuslik kõigile tööandjatele, kes annavad tööd vähemalt ühele töötajale, ja see katab kõiki tema palgalisi töötajaid.

Õnnetuskindlustuse süsteem ei kaitse mitte ainult neid isikuid, kes teevad tööandjale tööd töölepingu alusel, vaid ka neid, kes töötavad

- töövõtulepingu (tellimuse) alusel;
- õppepraktika lepingu alusel.

Õnnetuskindlustuse süsteem näeb ette mitu isikute kategooriat, kelle tööõnnetus- ja kutsehaigus hüvitisi rahastab riik:

- õpilased ja üliõpilased;
- vabatahtlikud tuletoorjad, mäepääste töötajad, Punase Risti vabatahtlikud ja mägedes tegutsevad vabatahtlikud päästjad;
- vabatahtlikud, kes osalevad päästetöödel pärast tõsi- seid sündmusi või loodusõnnetusi või selliste sünd- muste ja õnnetuste tagajärgede likvideerimisel.

Õnnetuskindlustusega **kindlustatud riskid** on üksnes **tööõnnetused ja kutsehaigused**.

Kuna õnnetuskindlustuse süsteemi eesmärk on säilitada ohvri netopalk, mida ta sai enne tööõnnetust või kutsehaigust, siis arvutatakse õnnetuskindlustuse mak- sed ja hüvitised kindlustatu brutopalgas põhjal. Arvuta- misel ei ole ette nähtud vahendite ülempiiri, nagu hai- gus-, vanadus- ja töötuskindlustuse ning tagatise fondi puhul.

➔ **Õnnetuskindlustuse hüvitiste maksmise tingimused ja hüvitiste suurus**

Täiendav sissetulek: see on rahaline hüvitis, mida maks- takse kindlustatule tööõnnetusest või kutsehaigusest tingitud töövõimetuse korral. Hüvitise suurus võrdub ohvrile makstava päevaraha ja võimaliku saamata jäänud sissetuleku hüvitise ja talle enne õnnetust või haigust makstud netopalgaga vahega.

Õnnetusohvri elatis: õnnetusohvri elatist võib taotleda isik, kelle tööõnnetusest või kutsehaigusest tingitud töö- võimetuse määr on vähemalt 40%. Töövõimetuse määra hinnatakse vastavalt ohvri kutsetegevusele vahetult enne õnnetust või haigust. Elatise suuruse arvutamiseks võetakse 80% kindlustusmaksete arvutamise aluseks olevast palgast (mis võrdub ligikaudu kindlustatule makstava netopalgaga) ja leitakse sellest töövõimetuse määrale vastav protsent. Kui ohver saab samaaegselt invaliidsuspensiooni, vähendatakse õnnetusohvri elatise summat vastava summa ulatuses.

Kui muutused kindlustatu tervislikus seisundis mõjutavad tema töövõimetuse määra (tingimusel, et see ei lange alla 40% piiri), muudetakse vastavalt elatise suurus.

Õigus õnnetusohvri elatisele lõpeb, kui kindlustatu jõuab pensioniikka või hakkab saama eelpensioni.

Kui tööõnnetus või kutsehaigus toob kaasa töövõimetu- se vähem kui 40% ulatuses, mis ei anna õigust õnnetus- ohvri elatisele, kuid rohkem kui 10% ulatuses, näeb õnnetuskindlustuse skeem ette **ühekordse kindlasum- malise hüvitise**, mis võrdub töövõimetuse määrale vas- tava protsendiga kindlustatu aastasest brutopalgast enne õnnetust või haigust.

Juhul kui tööõnnetus või kutsehaigus toob kaasa kind- lustatu surma, näeb õnnetuskindlustuse süsteem ette hüvitised kindlustatu pereliikmetele. Neid hüvitisi või- dakse maksta **toitjakaotuselatisena** või **ühekordse kindlasummalise hüvitisenäna**. Toitjakaotuselatisi maks- takse juhul, kui surnud kindlustatule oli pandud kohtu otsusega elatise maksmise kohustus; muudel juhtudel makstakse surnud kindlustatu lesele ja tema ülalpida- misel olevatele lastele ühekordne kindla summaga hüvitis.

Toitjakaotuselatisi õigus lõpeb päeval, mil õnnetusohver oleks jõudnud pensioniikka.

Teised õnnetuskindlustuse süsteemi rahalised hüviti- sed on

- valuraha ja ühiskondlikust elust kõrvalejäämise hüvitis;
- haiguskindlustusega katmata ja selle ulatust ületavate ravikulude hüvitis;
- matusekulude hüvitamine.

Õnnetuskindlustuse süsteem võimaldab maksimaalselt kuue kuu jooksul ka

- taastusravi või
- ümberõpet.

Taastusravi saavale kindlustatule makstakse samal ajal **taastusravitoetust** ning ümberõpet saavale kindlustatule **ümberõppetoetust**. Nende hüvitiste maksmise otsustab sotsiaalkindlustuskassa. Neid kaht hüvitist ei maksta samaaegselt vanaduspensioniga.

Kui taastusravi- või ümberõppetaotlus saab positiivse vastuse, annab see automaatselt õiguse vastavale toetusele. Toetuse suurus vastab kindlustatu netosissetulekule.

Kuna õnnetuskindlustuse süsteem põhineb eeldusel, et tööandja vastutab oma töötajate ees tööõnnetuse või kutsehaiguse korral, ei ole kindlustatul õnnetuskindlustuse hüvitistele õigust juhul, kui tööandja tõestab, et ta ei ole juhtunu eest kuidagi vastutav.

2.3. Matusetootused

→ Maksmise tingimused

Slovaki Vabariigi sotsiaalseadusandlus näeb ette surmatoetuse, mis seisneb matusekulude osalises kandmises riigi poolt. Riigi osalus tähendab, et matusekulud ei jää täielikult surnud isiku pereliikmete kanda.

Surmatoetust võib taotleda iga alaliselt või ajutiselt Slovaki Vabariigis elav füüsiline isik, kes korraldab matused. Elukohanõue ei kehti Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele.

→ Taotluse esitamine

Taotleja peab esitama surmatoetuse taotluse surnud isiku viimase ajutise või alalise elukoha järgsesse töö-, sotsiaal- ja perekonnaameti bürosse. Taotluse peavad kinnitama nii ärasaatmist korraldav matusebüroo kui surma koha töö-, sotsiaal- ja perekonnaameti büroo. Taotluse vormid on saadaval töö-, sotsiaal- ja perekonnaameti büroodes.

→ Toetuse suurus

Surmatoetus on kindla suurusega. See makstakse toetusesaajale välja ühekordselt.

2.4. Invaliidsushüvitised

Sotsiaalkindlustusseadus loeb invaliidiks füüsilise isiku, kellel on pikaajalised tervisehäired, mis toovad kaasa püsiva töövõimetuse vähemalt 40% ulatuses. Töövõimetuse määrad on ära toodud sotsiaalkindlustusseaduse lisas 4.

Kui kindlustatu kannatab mitme kahjustuse all, mis vähendavad tema töövõimet, ei liideta neile vastavaid töövõimetuse määrasid kokku, vaid töövõimetuse määra arvutamisel võetakse arvesse ainult pikaajaliste tervisehäirete otseseks põhjuseks olevat kahjustust. Teisi töövõimet vähendavaid kahjustusi võidakse arvestada, suurendades määratud töövõimetuse määra maksimaalselt 10% võrra.

→ Invaliidsushüvitiste maksmise tingimused

Invaliidsushüvitiste saamiseks peab kindlustatu olema tunnistatud invaliidiks ja omama piisavalt pikka vanaduskindlustusstaazi ning ta ei tohi invaliidsuse tekkimise ajal olla pensioniealine ega saada eelpensioni.

Invaliidsushüvitistele õigust andev pensionikindlustusstaaz tehakse kindlaks invaliidsuse tekkimise ajal. Kui kindlustatu on vanem kui 28-aastane, võetakse arvesse ainult kümme viimast aastat enne invaliidsuse tekkimist.

→ Invaliidsuspensiooni suurus

Invaliidsuspensiooni suurus arvutatakse põhimõtteliselt samamoodi nagu vanaduspension, kuid kui kindlustatu töövõimetuse määr jääb vahemikku 41 kuni 70%, on invaliidsuspensiooni suurus proportsionaalne töövõimetuse määraga.

→ Taotluse esitamine

Invaliidsuspensiooni taotlus tuleb esitada sotsiaalkindlustuskassa kohalikule büroole.

2.5. Vanadus- ja toitjakaotushüvitised

2.5.1. Vanadushüvitised

Kindlustatul on õigus saada sotsiaalkindlustussüsteemi vanaduspensioni, kui ta täidab järgnevad tingimused:

- on vähemalt 10-aastase kindlustusstaaziga,
- on jõudnud pensioniikka.

Alates 1. jaanuarist 2004 on pensionieaks kehtestatud 62 aastat nii naistele kui ka meestele. Ühetaoline pensioniiga ei rakendunud koos sotsiaalkindlustusseaduse jõustumisega, vaid kehtestatakse järk-järgult. Naiste pensioniea pikenemine on jagatud kümne aasta pikkusele perioodile (2004–2014).

Kindlustatut on õigus kogumispensioni skeemi vanaduspensionile kas pensionihoiuse ja eluaegse pensioni kombinatsiooni kujul või ainult eluaegse pensioni kujul, kui ta täidab järgnevad tingimused:

- on jõudnud vähemalt seaduslikku pensioniikka,
- on maksnud kogumispensioni makseid vähemalt 10 aastat.

→ Kogumispensioni süsteemi hüvitiste maksmise viisid

Pensionihüvitisi võidakse maksta erineval kujul:

- valikulised variandid pensionihoiuse ja eluaegse pensioniga või
- ainult eluaegne pension.

→ Ainult eluaegne pension

Selle skeemi puhul arvutatakse pensioni välja võtnud kindlustatu kogumispensioni arve tervikuna ümber eluaegseks pensioniks, mida makstakse tema valitud kindlustusseltsi vahendusel.

Kindlustatu kogumispensioni haldav ettevõtte kannab valitud pensionikindlustusseltsile üle eluaegse pensioni väljaostmiseks vajalikud vahendid (rahas või muus varas). Kohe pärast vahendite laekumist peab pensionikindlustusselts sõlmima pensionisaajaga lepingu eluaegse vanaduspensioni maksmiseks.

→ Pensionihoiusega variandid

Selle skeemi puhul saab pensioni välja võtnud kindlustatu osa oma kogumispensioni arvest igakuiste väljamaksetena kindlaksmääratud perioodi jooksul ning ülejäänud arvutatakse ümber eluaegseks pensioniks, mida makstakse kindlustusseltsi vahendusel.

Eluaegse pensioni maksmise kord on samasugune nagu ainult pensioniga skeemi puhul. Selle variandi saab valida üksnes siis, kui kogumispensioni haldava ettevõtte poolt üle kantud vara väärtus on piisav, et maksta eluaegset pensioni, mis on suurem kui 60% kehtivast täiskasvanud füüsilise isiku elatusmiinimumist.

Kogumispensioni haldav firma omakorda teeb kindlustatule määratud perioodi jooksul igakuised väljamakseid, mis vastavad pensionihoiuse vabale jäägile pärast vahendite ülekandmist eluaegse pensioni väljaostmiseks. Kindlustatu valib taotluse esitamisel pensionihoiuse välja maksmise perioodi, kusjuures see periood ei tohi olla lühem kui üks kuu. Pensionihoiuse igakuise väljamakse summa arvutab kogumispensioni haldav firma vastavalt pensioni väljamaksmise taotluse esitamise päeval olemas oleva vaba jäägi ja kindlaksmääratud igakuiste väljamaksete arvu suhtele.

→ Vanaduskindlustuse ja kogumispensioni staaž

Vanaduspensioni staaži arvutamisel lähevad erinevalt arvesse

- kohustuslik kindlustusstaaž,
- vabatahtlik kindlustusstaaž.

Arvesse lähevad ka perioodid, mil kindlustatu on vanaduskindlustusmaksete maksimisest vabastatud sotsiaal-seadustikus lubatud põhjusel (nagu näiteks ajutine töövõimetus, emaduspuhkus, pereliikme hooldamise 10 esimest päeva jne).

FIEde puhul, kellele vanaduskindlustusega liitumine on kohustuslik, ja vabatahtlikult vanaduskindlustusega liitunud isikute puhul lähevad hüvitiste arvutamisel arvesse ainult perioodid, mille eest vanaduskindlustusmakseid on realselt makstud.

Hüvitiste arvutamisel arvesse minev kogumispensioni staaž algab süsteemiga liitumise päevast ja on edasise osas samasugune nagu vanaduskindlustuse puhul.

→ Vanaduskindlustuse ja kogumispensioni staaži juurdeostmine

Sotsiaalkindlustusseadus võimaldab osta tagantjärele vanaduskindlustuse staaži perioodide eest, mil kindlustatu oli üle 16-aastane ja omandas kesk- või kõrgharidust või oli arvel töötajana. Need perioodid peavad sealjuures jääma aega pärast 31. detsembrit 2003. Kindlustusstaaži juurdeostmine ei ole ajaliselt piiratud. Kindlustusstaaži juurdeostmisel valib kindlustatu ise kindlustusmaksete arvutamise aluseks oleva sissetuleku suuruse juurdeostmise ajal kehtivate referentsissetulekute piirides.

Sotsiaalkindlustusseadus lubab kindlustusstaaži juurde osta ka perioodide eest, mil kindlustatu ei olnud kohustatud kindlustusega liituma.

Samal põhimõttel ja samadel juhtudel nagu eelkirjeldatud pensionikindlustuse staaži võivad kindlustatud juurde osta ka kogumispensioni staaži.

→ Sotsiaalkindlustussüsteemi pensionide suurus

Vanaduskindlustuse esimese samba vanaduspension arvutatakse sotsiaalkindlustusseaduses sätestatud valemil alusel.

Ümberjagamisel põhineva rahastamissüsteemi aluseks on kindlustusstaaži pikkus ja kindlustatule makstava pensioni suurus sõltub kindlustusmaksete arvutamise aluseks olnud sissetulekust.

Sotsiaalkindlustusseadus lubab või täpsemalt ei keela vanaduspensioni saajatele tasustatava töö tegemist või tulunduslikku tegevust. Kui kindlustatu vastab kõigile vanaduspensioni saamise tingimustele, kuid lükkab kutsetegevuse jätkamiseks pensionileminekut edasi ja maksab seetõttu edasi pensionikindlustusmakseid, arvestatakse

nende täiendavate maksete kestust ja suurust edaspidi tema pensioni arvutamisel. Kui kindlustatu vastab kõigile vanaduspensionide saamise tingimustele ja teeb selle pensioni saamisega samaaegselt palgatööd või tegeleb tulundusliku tegevusega, võides jätkata vabatahtlikult vanaduskindlustusmaksete tegemist, korrigeeritakse makstava pensioni suurust vastavalt täiendavate maksete kestusele ja suurusele, kuid ainult 50% ulatuses.

→ Kogumispensionide suurus

Kogumispensionide skeemi eluaegset vanaduspensionide maksab kindlustatu valitud kindlustusselts ja selle suurus arvutatakse sotsiaalseadustikus sätestatud valemite alusel. Kindlustatu saadav pension ei tohi olla väiksem kui minimaalne pension, mis arvutatakse deklareeritud sissetuleku alusel vastavalt kogumispensionide käsitleva ja teisi seadusi muutva ja täiendava ning teiste seadustega muudetud seaduse nr 43/2004 lisale 1. Pensionihoiusega variandi korral sõltub kogumispensionide haldavate firmade igakuiste väljamaksete suurus vabast jäägist pärast eluaegse pensioni väljaostmiseks vajalike vahendite ülekandmist valitud kindlustusseltsile.

→ Taotluse esitamine

Pensionide väljavõtmiseks peab isik esitama sotsiaalkindlustuskassa kohalikele büroode kirjaliku taotluse koos kõigi nõutavate dokumentidega. Kui isik taotleb samaaegselt kogumispensionide süsteemi pensioni, peab ta esitama vastavad dokumendid oma kogumispensionide haldavale firmale.

2.5.2. Toitjakaotushüvitised

→ Tingimused sotsiaalkindlustussüsteemi lesepensionide saamiseks:

- surnud abikaasa sai surma ajal
 - vanaduspensionide,
 - eelpensionide või
 - invaliiduspensionide või
- surnud abikaasa vastas surma ajal invaliiduspensionide saamiseks nõutavatele tingimustele või omas piisavalt pikka vanaduskindlustusstaazi, et tal oleks õigus vanaduspensionidele, või
- abikaasa suri tööõnnetuse või kutsehaiguse tagajärjel.

Lese pensionide makstakse ühe aasta jooksul alates surma päevast. Lesel on õigus saada lesepensionide sellest perioodist kauem, kui ta vastab ühele järgnevatest tingimustest:

- hoolitseb ülalpeetava lapse eest, kes saab sama isiku surmast tulenevalt orvpensionide või on kasvanud surnud isiku perekonnas (tema enda laps või lese lapsendatud laps või abielu jooksul kohtu otsusega ühe abikaasa hooldamisele antud laps),

- on invaliid, kelle töövõimetuse määr on vähemalt 70%,
- on jõudnud seaduslikku pensioniikka,
- on kasvatanud kolme või enam last,
- on kasvatanud kahte last ja saanud 52-aastaseks.

Lese pensionide õiguse taastumisele ei ole mingeid ajalisi piiranguid. See tähendab, et olenemata sellest, kui palju aega surmast on möödunud, taastub lese õigus lesepensionidele niipea, kui ta täidab ühe eelnimetatud tingimustest.

Õigus lesepensionidele kaob, kui

- lesk sõlmib uue abielu;
- lesk tunnistatakse kohtu otsusega süüdi kindlustatu tahtlikus tapmises.

Lese pension on 60% surnud kindlustatu pensionist.

→ Kogumispensionide süsteemi lesepension

Kindlustatu lesel on õigus saada kogumispensionide süsteemi raames lesepensionide, kui kindlustatu sai surma ajal selle süsteemi raames vanadus- või eelpensionide.

Tingimused kogumispensionide süsteemi lesepensionide saamiseks:

Lese pensionide makstakse ühe aasta jooksul alates surma päevast. Surnud isiku abikaasal on õigus saada lesepensionide sellest perioodist kauem, kui ta vastab ühele järgnevatest tingimustest:

- hoolitseb ülalpeetava lapse eest,
- on invaliid, kelle töövõimetuse määr on vähemalt 70%,
- on jõudnud seaduslikku pensioniikka.

Kogumispensionide süsteemi lesepensionide maksmine ja suurus

Kogumispensionide süsteemi lesepensionide makstakse samal kujul nagu surnud kindlustatu algset pensionide:

Kui surnud kindlustatu oli võtnud pensionide või eelpensionide välja üksnes eluaegse pensionide kujul, muudab talle pensionide või eelpensionide maksnud kindlustusselts selle lesepensioniks, mis moodustab 60% summast, mida maksti kindlustatule tema surma ajal.

Isiku surma järel makstavate toitjakaotuspensionide (lesepension, orvpension) kogusumma ei tohi ületada vanadus- või eelpensionide, mida isik eluajal sai. Praktikas tähendab see, et kui ametliku korra järgi arvutatud toitjakaotuspensionide kogusumma ületab selle summa, muudetakse väljamakstavaid summasid nii, et kogusumma oleks alla 100% algsest pensionist.

Kui surnud kindlustatu oli võtnud pensionide või eelpensionide välja pensionihoiusega variandi kujul, jätkab kogu-

mispensioni haldav firma kindlustatu pereliikmetele vaba jäägi arvelt igakuiste väljamaksete tegemist samas summas ja sama aja jooksul nagu enne kindlustatu surma. Samal ajal muudab surnud kindlustatule eluaegset vanadus- või eelpensioni maksnud kindlustusselts selle lesepensioniks, mis moodustab 60% summast, mida maksti kindlustatule tema surma ajal.

Ka sel juhul ei tohi isiku surma järel makstavate toitjakaotuspensionide (lesepension, orvupension) kogusumma ületada vanadus- või eelpensioni, mida isik eluajal sai. Kogumispensioni haldava firma tehtavad igakuised pensionihoiuse väljamaksete jagatakse võrdseteks osadeks lese ja kõigi surnud isiku ülalpeetavate laste vahel, nii et väljamakstav summa moodustab 100% kindlustatule tehtud igakuistest väljamaksetest.

➔ Sotsiaalkindlustussüsteemi orvupensioni saamise tingimused

Surnud isiku ülalpeetaval lapsel on õigus orvupensionile, kui surnud vanem sai surma ajal

- vanaduspensioni,
- eelpensioni,
- invaliidsuspensioni

või kui surnud vanem omas surma ajal piisavalt pikka vanaduskindlustusstaazi, et tal oleks õigus vanaduspensionile, vastas invaliidsuspensioni saamiseks nõutavatele tingimustele või suri tööõnnetuse või kutsehai-guse tagajärjel.

Õigus orvupensionile kaob, kui laps lapsendatakse. Lapsendamise tühistamise korral õigus taastub.

Õigus orvupensionile kaob, kui orb tunnistatakse kohtu otsusega süüdi surnud vanema tahtlikus tapmises.

Sotsiaalkindlustusseadus ei tee vahet ühe ja mõlemad vanemad kaotanud lastel. Kehtivad õigusaktid näevad siiski lastele ette orvupensioni **40% ulatuses kummagi surnud vanema pensionist**.

Isiku surma järel makstavate toitjakaotuspensionide (lesepension, orvupension) kogusumma ei tohi ületada vanadus- või eelpensioni, mida isik eluajal sai. Praktikas tähendab see, et kui ametliku korra järgi (60% lesepen-sioniks ja 40% orvupensioniks igale surnud isiku ülal-peetavale lapsele) arvatud toitjakaotuspensionide kogusumma ületab surnud kindlustatule makstud pen-sioni, muudetakse summasid nii, et kogusumma oleks sellest väiksem.

➔ Kogumispensioni süsteemi orvupension

Tingimused kogumispensioni süsteemi raames orvu-pensioni saamiseks:

Lahkunu ülalpeetaval lapsel on õigus saada kogumis-pensioni süsteemi raames orvupensioni, kui surnud

vanem sai surma ajal selle süsteemi raames vanadus- või eelpensioni. Õigus kaob ilma taastamisvõimaluseta, kui kolmas isik lapse lapsendab.

Kogumispensioni süsteemi orvupensioni maksmine ja suurus

Kogumispensioni süsteemi orvupensioni makstakse samal kujul nagu surnud vanema vanadus- või eelpensioni:

Kui surnud vanem oli võtnud pensioni või eelpensioni välja üksnes eluaegse pensioni kujul, muudab lahkunule seda eluaegset pensioni maksnud kindlustusselts selle orvupensioniks, mis moodustab 40% summast, mida maksti surnud vanemale tema surma ajal. Orvupensioni suurust võidakse muuta vastavalt toitjakaotuspensionide kogusumma reeglile, millest on juttu lesepen-sione käsitlevas osas.

Kui surnud vanem oli võtnud pensioni või eelpensioni välja pensionihoiusega variandi kujul, jätkab kogumis-pensioni haldav firma orvule vaba jäägi arvelt igakuiste väljamaksete tegemist samas summas ja sama aja jook-sul nagu enne kindlustatu surma. Samal ajal muudab surnud kindlustatule eluaegset vanadus- või eelpensioni maksnud kindlustusselts selle orvupensioniks, mis moodustab 40% summast, mida maksti surnud vanemale tema surma ajal. Ka antud juhul rakendub toitjakaotus-pensionide kogusumma reegel, millest on juttu lesepen-sione käsitlevas osas.

➔ Taotluste esitamine

Toitjakaotuspensionide taotlused koos kõigi vajalike dokumentidega tuleb esitada kirjalikult sotsiaalkindlus-tuskassa kohalikule büroole. Kui samal ajal taotletakse toitjakaotuspensioni ka kogumispensioni süsteemi raames, tuleb dokumendid esitada lahkunule eluaegset pensioni maksnud kindlustusseltsile ja vajaduse korral pensionihoiust välja maksnud kogumispensioni halda-vale ettevõttele. Taotlused peavad sisaldama kõiki taotle-ja õiguste hindamiseks kasulikke andmeid ja olema esi-tatud koos kõigi vajalike dokumentidega.

2.6. Töötushüvitised

➔ Maksmise tingimused

Töötuskindlustusega kaetud isikutel (olgu palgatöötaja-tel või vabatahtlikult töötuskindlustusega liitunud) on õigus töötutoetustele, kui nad on töötusregistrisse kandmisele eelneva nelja aasta jooksul maksnud töötus-kindlustusmaksid kokku vähemalt kolm aastat. Sellisel juhul võivad nad saada maksimaalselt kuue kuu jooksul töötutoetust.

Tähtajalise töölepingu lõppemise järel töötusregistrisse kantud kindlustatutel on õigus töötutoetustele, kui

nad töötajate registrisse kandmisele eelneva nelja aasta jooksul

- on olnud liitunud töötuskindlustusega tulenevalt tähtajalise töölepinguga töötamisest või on olnud vabatahtlikult töötuskindlustusega liitunud vähemalt kaks aastat ja
- ei ole olnud kohustatud mingil muul põhjusel töötuskindlustusega liituma.

Sellisel juhul makstakse hüvitisi neli kuud.

Kindlustusperioodid lähevad töötutoetuse maksmiseks arvesse ainult üks kord, mis tähendab, et arvesse ei lähe kindlustusperioodid, mille alusel nimetatud toetust on juba eelnevalt makstud.

Kui eelnimetatud tingimused on täidetud, jõustub õigus töötushüvitistele kindlustatu töötajate registrisse kandmise päeval ja lõpeb seadusega määratud hüvitusperioodi lõppedes. Õigus hüvitisele lõpeb ka kindlustatu töötajate registrist kustutamise päeval. Füüsilise isikule, kes saab vanadus- või eelpensioni või invaliidsuspensioni 70%lise või suurema töövõimetuse määra eest, ei maksta samaaegselt töötutoetust.

Kindlustatutele ei maksta töötutoetust päevade eest, mil nad on saanud päevaraha, hooldustoetust, emadustoetust või vanematoetust.

→ Töötushüvitiste suurus

Kui kindlustatu täidab seadustega määratud tingimused töötushüvitiste saamiseks, makstakse talle toetust, mis moodustab 50% tema kindlustusmaksete aluseks olevast päevasissetulekust.

2.7. Eelpensionihüvitised

→ Sotsiaalkindlustussüsteemi eelpensioni saamise tingimused

Tingimused eelpensioni saamiseks on järgmised:

- pensionikindlustusstaaz peab olema vähemalt 10 aastat,
- eelpensioni suurus, millele kindlustatul on õigus taotluse esitamise päeval, peab olema suurem kui 1,2-kordne kehtiv täiskasvanud füüsilise isiku elatusmiinimum.

Eelpensioni õigus jõustub vastava taotluse esitamise päeval. Iga kindlustatu võib esitada maksimaalselt kaks sellist taotlust kalendriaastas.

Eelpensioni saavatele kindlustatutele ei maksta vanaduspensioni. Kui nad jõuavad pensioniikka, loetakse nende eelpension vanaduspensioniks.

→ Kogumispensioni süsteemi raames makstavad pensionid

Kogumispensioni süsteemi raames on võimalik valida mitme eelpensioni maksmise viisi vahel:

- ainult eluaegne pension,
- valikulised variandid eluaegse pensioni ja pensionihoiusega.

→ Kogumispensioni süsteemi eelpensioni maksmise tingimused

Kogumispensioni süsteemi raames võib kindlustatu saada oma **eelpensioni hüvitisi** kas pensionihoiuse ja eluaegse pensioni kombinatsioonina või ainult eluaegse pensionina, kui

- tal on sotsiaalkindlustussüsteemi raames õigus saada eelpensioni ja
- kindlustatu kogumispensioni arve väärtus eelpensioni taotluse esitamise päeval võimaldab tal saada eluaegset pensioni, mis on suurem või võrdne 0,6-kordse kehtiva täiskasvanud füüsilise isiku elatusmiinimumiga.

Kui see tingimus (0,6-kordne kehtiv täiskasvanud füüsilise isiku elatusmiinimum) ei ole täidetud, ei välista see mitte ainult õigust kogumispensioni süsteemi eelpensionile, vaid ka sotsiaalkindlustussüsteemi eelpensionile.

Kui kindlustatu täidab nõutud tingimused, makstakse talle samaaegselt sotsiaalkindlustussüsteemi eelpensioni ja kogumispensioni süsteemi eluaegset eelpensioni.

→ Kogumispensioni süsteemi eelpensioni maksimine ja suurus

Vt punkt 2.5.1 „Vanadushüvitised – kogumispensioni süsteemi hüvitiste maksmise viisid“.

→ Eelpensioni suurus

Eelpensioni igakuiste väljamaksete suurus arvutatakse samamoodi nagu vanaduspensioni puhul, kusjuures sel viisil leitud summat vähendatakse 0,5% võrra iga alanud 30-päevase lõigu kohta, mis lahutab eelpensioni taotlemise päeva taotleja pensioniikka jõudmise kuupäevast.

Kogumispensioni süsteemi raames makstava eelpensioni suurus arvutatakse sotsiaalseadustikus sätestatud valemite alusel. Kindlustatule makstava pensioni suurus ei tohi olla väiksem kui minimaalne pension, mis arvutatakse deklareeritud sissetuleku alusel vastavalt kogumispensioni käsitleva ja teisi seadusi muutva ja täiendava ning teiste seadustega muudetud seaduse nr 43/2004 lisale 1. Pensionihoiusega variantide korral kogumispensioni haldavate firmade poolt tehtavad igakuised väljamaksed sõltuvad vabast jäägist pärast eluaegse pensioni väljaostmiseks vajalike vahendite ülekandmist valitud kindlustusseltsile.

→ Taotluste esitamine

Eelpensioni taotlused koos kõigi taotleja õiguste hindamiseks vajalike dokumentidega tuleb esitada kirjalikult sotsiaalkindlustuskassa kohalikule büroole. Kui samaaegselt taotletakse kogumispensioni süsteemi eelpensioni, peab kindlustatu esitama taotluse oma kogumispensioni haldavale firmale.

2.8. Pereküsitised

2.8.1. Maksmise tingimused

Pereküsitisi makstakse ülalpeetavate lastega vanematele, kasuvanematele ja vanemate asemel ülalpeetavate laste eest hoolitsevatele eestkostjatele, seda olenemata sellest, kas nad on palgatöötajad, FIE'd või töötud. Pereküsitised on riigieelarvest rahastatavad mitteosamakselised küsitised ja nende suurus ei sõltu õigustatud isiku sissetulekust ega ülalpeetavate laste vanusest.

Teiste Euroopa Liidu liikmesriikide, Euroopa Majanduspiirkonna, Šveitsi ja teatavatel juhtudel ka kolmandate riikide kodanikel on peretüstituste osas samad õigused ja kohustused nagu Slovaki Vabariigi kodanikel.

2.8.2. Erinevate peretüstituste taotlemine ja suurus

→ Lapsetüstitus

Lapsetüstitust maksab riik kõigile isikutele, kes peavad kandma ülalpeetava lapse kasvatamise ja ülalpidamise kulusid, tingimusel, et nad täidavad järgnevaid tingimusi:

- laps on tööpoolest nende ülalpidamisel,
- nad on Slovaki Vabariigi alalised või ajutised elanikud (see nõue ei kehti Euroopa Liidust, Euroopa Majanduspiirkonnast või Šveitsist tulnud võõrtöötajatele),
- ülalpeetav laps on Slovaki Vabariigi alaline või ajutine elanik (see nõue ei kehti Euroopa Liidust, Euroopa Majanduspiirkonnast või Šveitsist tulnud võõrtöötajate pereliikmetele).

Lapsetüstitusele on õigus

- ühel ülalpeetava lapse vanematest, samuti kasuvanemal,
- isikul, kes hooldab last vanemate asemel,
- täiskasvanud lapsel, kellel pole sissetulekut ega lapsi ja kelle vanematel on ülalpidamiskohustus või kes on abielus või lahutatud.

Ühe ja sama ülalpeetava lapse eest makstakse lapsetüstitust ainult ühele füüsilisele isikule, isegi kui küsitise maksmise tingimustele vastab mitu füüsilist isikut.

Lapsetüstitust makstakse lapse koolikohustusliku ea lõpuni, milleks praegu on 16 aastat. Maksmise aega võib

pikendada kuni lapse 25-aastaseks saamiseni, kui laps omandab täisajaga kõrgharidust või kutseharidust ja tal ei ole isiklikku sissetulekut. Kui laps ei ole pikaajaliste tervisehäirete tõttu võimeline omandama täisajaga kõrgharidust või kutseharidust, makstakse lapsetüstitust kuni tema 18-aastaseks saamiseni.

Lapsetüstituse taotlus tuleb esitada kirjalikult taotleja Slovaki Vabariigis asuva alalise või ajutise elukoha järgsesse töö-, sotsiaal- ja perekonnaameti kohalikku bürosse. Büroodes on saadaval vastavad taotlusvormid. Taotlusvormi juures on nimekiri dokumentidest, mis tuleb taotlusele lisada.

Küsitiseaaja peab teatama 8 päeva jooksul töö-, sotsiaal- ja perekonnaametile kõigist muudatustest oma olukorras, mis võivad mõjutada küsitise saamise õigust, küsitise suurust või kestust.

Lapsetüstitus on kindla suurusega ega sõltu ei vanemate sissetulekust ega lapse vanusest. Seda makstakse igakuiselt iga ülalpeetava lapse eest; tüstitust võib saada korraga mitme lapse eest. Tüstitust makstakse täies ulatuses ka selle kalendrikuu eest, mil laps sündis, isegi kui küsitise saamise tingimused olid täidetud ainult ühe osa vältel sellest kuust. Kindlasummalise lapsetüstituse suurust muudetakse Slovaki Vabariigi valitsuse määrusega iga aasta 1. septembril.

Kui ülalpeetav laps on mõne muu Euroopa Liidu liikmesriigi elanik, arvestatakse Euroopa Liidu koordineerimismeetmeid. Sellisel juhul peab taotleja lisama taotlemisdokumentidele tõestatud vormi £401.

→ Vanematustitus

Vanematustitus on sotsiaalküstitus, millega riik toetab vanemaid laste kasvatamisel ja ülalpidamisel üldjuhul kuni lapse 3-aastaseks saamiseni, pikaajaliste tervisehäiretega laste puhul kuni 6-aastaseks saamiseni ning kolmandate isikute hooldamisel olevate laste puhul samuti kuni 6-aastaseks saamiseni, kusjuures viimasel juhul ei maksta tüstitust kauem kui kolm aastat alates kohtuotsusest, millega lapse hooldusõigus üle anti.

Vanemal on õigus vanematustitusele, kui täidetud on järgnevad tingimused:

- laps on tema ülalpidamisel,
- taotleja on Slovaki Vabariigi alaline või ajutine elanik (see nõue ei kehti Euroopa Liidust, Euroopa Majanduspiirkonnast või Šveitsist tulnud võõrtöölisele),
- ülalpeetav laps on Slovaki Vabariigi alaline või ajutine elanik (see nõue ei kehti Euroopa Liidust, Euroopa Majanduspiirkonnast või Šveitsist tulnud võõrtöölise pereliikmetele).

Vanematustitust võidakse maksta ühele lapse vanematest või isikule, kes hooldab last vanemate asemel. Vanematustituse taotlus tuleb esitada kirjalikult taotleja

Slovaki Vabariigis asuva alalise või ajutise elukoha järgsesse töö-, sotsiaal- ja perekonnaameti kohalikku büroosse. Büroodes on saadaval vastavad taotlusvormid. Taotlusvormi juures on nimekiri dokumentidest, mis tuleb taotlusele lisada.

Vanematoetust ei maksta kummalegi vanemale, kui ühel neist on õigus Slovaki Vabariigi haiguskindlustusskeemi päevarahale või kolmandate riikide poolt makstavale samalaadsetele hüvitistele.

Vanematoetus on kindla suurusega, sest see ei sõltu perekonna sissetulekust, ja seda makstakse iga kuu. Kui ühel vanematest on samal ajal õigus emadustoetusele, mis on väiksem kui kindlasummaline vanematoetus, makstakse viimast summa ulatuses, mis võrdub saadava emadustoetuse ja kehtiva kindlasummalise vanematoetuse vahega. Kindlasummalise vanematoetuse suurust muudetakse Slovaki Vabariigi valitsuse määrusega iga aasta 1. septembril.

Hüvitisesaaja peab teatama 8 päeva jooksul töö-, sotsiaal- ja perekonnaametile kõigist muudatustest oma olukorras, mis võivad mõjutada hüvitise saamise õigust, hüvitise suurust või kestust.

Kui ülalpeetav laps on mõne muu Euroopa Liidu liikmesriigi elanik, arvestatakse Euroopa Liidu koordineerimismeetmeid. Sellisel juhul peab taotleja lisama taotlemisdokumentidele tõestatud vormi £401.

→ Sünnitoetus

Riikliku sotsiaalkindlustussüsteemi raames võivad kodanikud taotleda sünnitoetust.

See on hüvitis, millega riik aitab katta vastsündinu esmaste vajaduste rahuldamisega seotud kulusid. See on kindla suurusega ja makstakse välja ühekordselt pärast lapse sündi. Toetuse taotlus tuleb esitada 6 kuu jooksul alates lapse sünnist. See hüvitis ei kuulu koordineerimismeetmete rakendusalasasse.

Alates 2007. aastast maksab riik sünnitoetuse lisa, et aidata katta suuremaid kulusid, mis on seotud esmaste vajaduste rahuldamisega esimese lapse sünni korral, kes peab olema saanud vähemalt 28-päevaseks.

Kolme või enama mitmiku sünni korral või korduva mitmike sünni korral kahe aasta jooksul võivad vanemad taotleda spetsiaalset aastast toetust, mis on ette nähtud vanematele (või isikutele, kes hooldavad last vanemate asemel) mitme lapse sünniga seotud suuremate kulude osaliseks katmiseks.

Perehüvitiste raames on ette nähtud ka regulaarsete hüvitiste maksmine perekonnas hooldamisel olevatele lastele. Nende hüvitiste eesmärgiks on aidata katta nende ülalpeetavate laste vajadusi, kes on mis tahes vormis perekonnas hooldamisel.

2.9. Mitteosamakselised rahalised erihüvitised

2.9.1. Maksmise tingimused

Isikutele, kes hooldavad lapsi, kes on antud perekonda hooldamisele kohtu või lastekaitse- ja sotsiaalse hooldusorganisatsiooni otsusega, on õigus taotleda oma alalise elukoha järgsesse töö-, sotsiaal- ja perekonnaameti büroost lapse perekonnas hooldamise toetust.

2.9.2. Hüvitiste maksmine ja suurus

Ühekordseid hüvitisi makstakse perekonnas hooldamise alguses või lõpus. Regulaarseid hüvitisi makstakse õigustatud isikutele (välja arvatud füüsilised isikud, kes hooldavad vanemate asemel väikelapsi või kelle hooldamisele laps on antud kohtu otsusega ajutiselt) lapse perekonnas hooldamise kestel, tingimusel, et needsamad õigustatud isikud ei saa samal ajal riigilt mingisugust muud sotsiaalabi, mis juhul need regulaarsed hüvitised on üksnes täiendavaks sotsiaalabiks.

Neid hüvitisi maksab töö-, sotsiaal- ja perekonnaamet. Õigus neile hüvitistele on seotud lapse materiaalse olukorraga, mida amet sõltumatult hindab.

→ Ühekordsed hüvitised lastele perekonda hooldamisele andmisel

Nende hüvitiste eesmärk on tagada lastele isiklik põhivarustus (esmased tarbeesemed). Neid antakse kõigile väikelastele, kes olid vahetult enne perekonda hooldamisele andmist lastekodus. Neid võidakse anda ka lastele, kes ei olnud enne perekonda hooldamisele andmist lastekodus, kuid kellele ei ole isiklikku põhivarustust – see on jätetud töö-, sotsiaal- ja perekonnaameti otsustada, kes hüvitist maksab.

→ Ühekordsed hüvitised lastele perekonnas hooldamise lõppedes

Need hüvitised aitavad täiesealiseks saamiseni perekonnas hooldamisel olnud lastel iseseisvat elu alustada. Hüvitisesaajaks on täiesealiseks saanud laps.

→ Regulaarsed hüvitised asendusvanematele

Nende hüvitiste eesmärgiks on toetada asendusvanemaid, kes hoolitsevad vähemalt ühe nende eestkostete alla antud lapse eest. Seda ülesannet tuleb täita isiklikult väljaspool eestkostevalustele lastele mõeldud asutusi ning see võib puudutada ka lapsi, kes on nende hoole all ajutiselt tulevase eestkostete alla andmise eesmärgil. Neid toetusi ei saa otseliinis pereliikmed (vanavanemad, vanaavanemad). Et aidata kaasa peresidemete säilitamisele, suurendatakse hüvitisi kolme või enama lapse hooldamisel, kes on omavahel õed ja vennad.

Neid hüvitisi ei maksta, kui asendusvanem või tema abikaasa saab lapse perekonnas hooldamise ajal emadustoetust (sotsiaalkindlustusseadus), haiguskindlustuse päevaraha, välisriikide makstavaid samalaadseid hüvitisi või vanematoetust (vanematoetuse seadus).

→ Regulaarsed erihüvitised asendusvanematele

Nende hüvitiste eesmärk on toetada asendusvanemaid, kes hoolitsevad tõsise puudega lapse eest, kui asendusvanemad ega laps ei saa mingit muud selleks otstarbeks mõeldud rahalist abi ja kui hooldamine toimub isiklikult väljaspool selleks ette nähtud spetsiaalseid asutusi (sotsiaalabi seadus).

→ Mitteosamakselised rahalised erihüvitised

Ainsaks sissetulekuks olevate pensionide korrigeerimine, mis on tehtud enne 1. jaanuari 2004

Kui vanaduspensioni, proportsionaalset vanaduspensioni, invaliidsuspensioni, lesepensioni või mõlemad vanemad kaotanud lapse orvupensioni korrigeeriti 31. detsembril 2003 põhjusel, et see oli pensionisaaja ainsaks

sissetulekuks, makstakse seda pärast 31. detsembrit 2003 kuni 31. detsembrini 2003 jõus olnud normidega määratud tingimustel ja 31. detsembril 2003 kehtestatud summas.

Lisaks arvutatakse seda pensioni ümber vastavalt 1. jaanuaril 2004 jõustunud õigusnormidele.

Ainsaks sissetulekuks oleva vanaduspensioni, proportsionaalse vanaduspensioni või invaliidsuspensioni korrigeerimise summa ei lähe arvesse lesepensioni ja orvupensioni summa määramisel.

Enne 1. jaanuari 2004 määratud sotsiaalpension

31. detsembril 2003 makstud sotsiaalpensioni maksimumi jätkatakse pärast seda kuupäeva kuni 31. detsembrini 2003 jõus olnud normidega määratud tingimustel ja 31. detsembril 2003 kehtestatud summas. Sotsiaalpensioni määramine ja maksmine kuulub pärast 31. detsembrit 2003 sotsiaalkindlustuskassa allasutuse pädevusse, mis vastutas pensioni määramise ja maksimise eest kuni 31. detsembrini 2003. Lisaks arvutatakse sotsiaalpensioni ümber vastavalt 1. jaanuaril 2004 jõustunud õigusnormidele.

Asutuste kontaktandmed ja kasulikud veebilehed

- Slovaki Vabariigi töö-, sotsiaal- ja perekonnaministeerium
Špitálska 4-6
816 43 Bratislava
<http://www.employment.gov.sk>
- Slovaki Vabariigi tervishoiuministeerium
Limbová 2, P.O. Box 52
837 52 Bratislava 37
<http://www.health.gov.sk>
- Slovaki Vabariigi siseministeerium
Sotsiaaltöötajate ja sotsiaaltöö osakond, haigus- ja sotsiaalkindlustuste teenistus
Pribinova 2
812 72 Bratislava
<http://www.minv.sk>
- Tervishoiu järelevalve amet
Grösslingova 5
812 62 Bratislava
<http://www.udzs.sk>
- Sotsiaalkindlustuskassa peaamet
Ulica 29. augusta 8 -10
813 63 Bratislava 1
<http://www.socpoist.sk>
- Töö-, sotsiaal- ja perekonnaamet
Špitálska 8
812 67 Bratislava
<http://www.upsvar.sk>
- Pensionihaldusettevõtete liit
Bajkalská 30, P.O. Box 86
820 05 Bratislava 25
<http://www.adss.sk>

Euroopa Komisjon

**Liikuvus Euroopas (Euroopa Liidus, Euroopa Majanduspiirkonnas ja Šveitsis)
Sotsiaalkindlustusõigused Prantsusmaal – Seisuga 3. märts 2006**

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus

2009 – 21 lk – 21 x 29,7cm

ISBN 92-79-04161-4

Kuidas ELi trükiseid tellida?

Väljaannete talituse trükiseid saab tellida veebipõhisest raamatupoest EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>) või Teie valitud müügiesindusest.

Meie ülemaailmse müügivõrgu kõikide esinduste nimekirja tellimiseks saatke faks numbril (+352) 2929 42 758.

http://ec.europa.eu/employment_social/social_security_schemes/publications_en.htm

Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadi **trükiseid** saab alla laadida aadressilt:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/publications/index_en.cfm

Kasutajaks saab registreeruda tasuta aadressil:

http://ec.europa.eu/employment_social/sagapLink/dspSubscribe.do?lang=en

ESmail, on tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadi elektrooniline teabeleht.

Tellida saab veebilehelt:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/news/esmail_en.cfm

<http://ec.europa.eu/social>

